

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(مسئله ۴۵): لو ارتمس الصائم في الماء المغصوب فإن كان ناسياً للصوم وللغصب صح صومه و غسله و إن كان عالماً بهما بطلا معاً ، و كذا إن كان متذكراً للصوم ناسياً للغصب و إن كان عالماً بالغصب ناسياً للصوم صح الصوم دون الغسل .

اگر صائم در آب غصبی ارتماس کند چهار صورت پیدا می کند اول اینکه ناسی صوم و غصب باشد که در این صورت هم روزه اش و هم غسلش صحیح می باشد زیرا نهی در عبادت در صورتی موجب فساد است که منجز باشد و در اینجا هم چون شخص ناسی است نهی تنجز پیدا نمی کند ، و صورت دوم این است که علم دارد که ارتماس فی الماء و غصب حرام است که در این صورت اگر سرش را زیر آب ببرد هم روزه و هم غسلش باطل است و دلیل بطلان غسلش این است که از تصرف در آب غصبی نهی شده فلذا اگر در آن غسل کند عبادتی می شود که نهی به او تعلق گرفته است و تعلق نهی به عبادت موجب فساد آن می شود ، و صورت سوم این است که نسبت به صوم متوجه و متذکر است ولی ناسی غصب می باشد که در این صورت نیز هم غسل و هم روزه اش باطل است و غسلش به این خاطر باطل است که درست است که ناسی غصب است ولی سر زیر آب فرو بردن حرام است چونکه روزه است و این شخص هم می خواهد با همین فعل حرام غسل انجام بدهد که باز نهی در عبادت در اینجا هم موجب بطلان غسلش می شود ، و صورت چهارم این است که عالم به غصب باشد و ناسی به روزه که در اینجا صومش صحیح است ولی غسلش باطل می باشد زیرا می داند که سر فرو بردن در آب غصبی حرام است و نهی در عبادت موجب فساد است پس غسلش باطل می باشد . خوب در اینجا بعضی از محشین من جمله حضرت امام رضوان الله علیه حاشیه دارند ، ایشان می فرمایند: «علی الأحوط فی الواجب المعین و أما فی غیره فصح غسله و بطل صومه علی الأحوط» . زیرا صوم واجب غیر معین را می توان قبل از ظهر باطل کرد و همچنین صوم مستحبی را نیز

می توانیم هر موقع که خواستیم باطل کنیم و از طرفی هم طبق مبنای حضرت امام از همان وقتی که قصد کرده که روزه اش را باطل کند روزه اش باطل شده و کنار رفته و وقتی روزه کنار رفت غسلش صحیح می باشد .

(مسئله ۴۶): لا فرق فی بطلان الصوم بالارتماس بین أن يكون عالماً بكونه مفطراً أو جاهلاً . در بطلان صوم فرقی بین کسی که می داند سر زیر آب فرو بردن روزه را باطل می کند با کسی که جاهل به حکم بطلان است وجود ندارد و در هر دو صورت صوم باطل می شود زیرا جاهل معذور نمی باشد ؛ الجاهل بحکم العامد ، مگر جاهل قاصر آن هم در بعضی از جاها ، مثلاً در بحث جهر و اخفات که جاهل در اینجا معذور می باشد مثلاً اگر جاهل به این حکم نماز ظهر و عصر را بلند خواند و یا نماز مغرب و عشاء را آهسته خواند معذور می باشد و دیگر از جاهایی که جاهل ولو مقصر باشد معذور است در بحث قصر و اتمام می باشد که اگر در جاهایی که باید قصر بخواند تمام بخواند معذور است ، پس فقط در همین دو جا جاهل ولو مقصر معذور است و در غیر از اینجاها جاهل در حکم عامد است و در مانحن فیه هم همین طور است یعنی سر زیر آب فرو بردن روزه را باطل می کند چه عالم به حکم باشد و چه جاهل به حکم باشد .

(مسئله ۴۷): لا يبطل الصوم بالارتماس في الوحل و لا بالارتماس في الثلج . اگر صائم سرش را در گل یا برف فرو ببرد روزه اش باطل نمی شود زیرا روایات ما فقط رمس الرأس فی الماء را مبطل صوم می دانند .

(مسئله ۴۸): إذا شك في تحقق الارتماس بنى على عدمه . اگر شخصی شک کند که ارتماس مبطل صوم محقق شده یا نه اصل عدم تحقق آن است یعنی عدم ارتماس فی الماء را استصحاب می کند . . .

و الحمد لله رب العالمين اولاً و آخراً و صلى الله على

محمد و آله الطاهرين